

... constatări

O primă concluzie este de fapt interogativă și cu aspect retoric: cât de mare este aportul de informații al unui festival încât să se decidă și să se recurgă la o substituție invazivă a cursurilor prin concerte (de care Clujul nu duce lipsă), master-class-uri (care au loc la Academia de Muzică și fără a fi nevoie de un festival) și conferințe sau simpozioane (care în mod normal nu se fac din contul cursurilor și a altor activități formative)? Altfel spus, substituția lasă loc suspiciunii că Festivalul "Sigismund Toduță" ar putea aduce un spor formativ tuturor studenților (deoarece într-un cadru academic este vorba doar despre ei) de care corpul profesoral al Academiei de Muzică "Gh. Dima" nu ar fi capabil să-l asigure.

O a doua concluzie ar fi că valoarea acestui Festival este rezumată în mod forțat la o săptămână de antrenamente suplimentare (și obligatorii) atât pentru studenți, cât și pentru corpul didactic (de parcă nu le-ar fi suficient) și chiar dacă sub patronatul spiritual al unui eminent compozitor, muzicolog și nu în ultimul rând DASCĂL care a fost Sigismund Toduță, în asemenea condiții un festival își pierde completamente sensul de

sărbătoare și celebrare a unei personalități (Festivalul "George Enescu") sau a unei tradiții ("Săptămâna Internațională a Muzicii Noi"). Ar fi absurdă situația în care Festivalul "George Enescu" ar trebui organizat la Universitatea Națională de Muzică din București, iar întreg personalul didactic și studenții ar fi mobilizați pentru susținerea repertorială și științifică a evenimentului.

Ori, există, totuși, o diferență notabilă între un simpozion și un curs universitar, între o repetiție (chiar și generală) și un concert, între o conferință sau master-class și un seminar, iar în condițiile în care calitatea învățământului nu-i poate motiva pe studenți să frecventeze concerte, să studieze la instrument sau să se dedice cercetării, atunci nici chiar aducerea invazivă a unui festival într-o instituție pentru, chipurile, o mai puternică înrăurire formativă nu va rezolva problema care își are soluția în altceva decât poate oferi un festival, oricât de bine ar fi organizat și oricât de internațional ar putea să fi făcut să fie.

Oleg GARAZ

(text publicat în revista *Tribuna*,
nr. 331, 16-30 iunie 2016)

Muzica tinerilor interpreți la Vâlcea

Anul acesta, în ultima decadă a lunii mai, pentru a treizeci și șaptea oară, filarmonica vâlceană a fost centrul **Festivalului Tinere talente**. Născut din abnegația și spiritul vizionar ale unei vestite profesoare de pian, Irina Șațki, acest proiect a supraviețuit schimbărilor, fluctuațiilor, vicisitudinilor, continuând să țină aprinsă flacăra speranței. Alături de alte inițiative ale Irinei Șațki, festivalul prezintă spre afirmare publicului avizat talente viguroase formate în sistemul românesc de învățământ vocațional, în contextul unora dintre școlile cele mai renumite cu acest profil din lume.

În sala de concerte a Filarmonicii Ion Dumitrescu, festivalul s-a deschis cu un program intitulat *Opera în recital*, oferit de tineri interpreți de la Academia de muzică „Gh. Dima” din Cluj-Napoca. Programul a cuprins arii, duete, un terțet și un ansamblu din celebre opere clasice și romantice. Am apreciat vocea frumos timbrată, amplă a sopranei **Aida Pavăl**, lejeritatea și promptitudinea intonației, evidente în cântul celeilalte soprane, **Hilda Starmuller**, plăcuta voce gravă a mezzosopranei **Viktor Cirmos**, care și-a dat măsura strălucirii glasului și a atitudinii

scenice convingătoare în Seguidilla din opera *Carmen* de Georges Bizet.

Vocile bărbătești s-au distins prin tenorul **Tiberiu Szasz**, un artist deja format, expresiv, pasionat în aria din *Elixirul dragostei* de G. Donizetti sau în romanța *No puede ser* de F. Romero. De asemenea, basul **Ioan Stancu** a evoluat cu siguranță vocală și scenică în aria și în duetele donizettiene. O vedetă în ascensiune s-a arătat a fi basul **Kopeczi Sandor**, excelent în personajul Osmin din capodopera lui Mozart *Răpirea din serai*, precum și în duetul din opera *Don Pasquale* de G. Donizetti.

Am apreciat aportul celor două pianiste acompaniatoare, Iulia Suciu și Codruța Ghenceanu, cadre didactice care au asigurat susținerea reducăției orchestrale a întregului program cu acuratețe și dinamism. Am observat, totuși, unele atacuri aspre și uscate, o anumită rigiditate în conturarea liniilor muzicale, în cântatul celei dintâi și câteva momente poate prea „declamatorii”,

cumva excesiv subliniate ca expresie, în stilul de acompaniament al colegei sale.

În ansamblu, manifestarea *Opera în recital* a fost edificatoare cu privire la nivelul superior al școlii de

Clara Sofia Lupașcu

cânt clujene. Am apreciat formarea profesionalistă, individualizată a vocilor, cultivarea trăsăturilor stilistice ale fiecărui compozitor interpretat. Am avut astfel o foarte frumoasă demonstrație asupra stilurilor mozartian, verdian, francez etc. O altă reușită se datorează colaborării armonioase dintre clasele de canto și clasa de operă. Tinerii artiști lirici clujeni au arătat deopotrivă știința și arta interpretării vocale și arta evoluției scenice

dezinvolve, recitalul lor fiind mai degrabă un eveniment scenic captivant decât un recital în înțelesul clasic al genului de spectacol muzical. Cu toate acestea, mai au încă de lucrat pentru desăvârșirea capacităților de performanță, s-ar cere o preocupare încă și mai minuțioasă pentru rostirea clară a cuvintelor în fiecare limbă originală a libretului, sau pentru sprijinirea mai fermă pe consoane în pronunție. Dar nivelul la care se prezintă acum ne îndreptățește să sperăm că au perspectiva unor cariere de succes în teatre de operă de prestigiu, în viitorul apropiat.

Cea de a doua seară ne-a ocazionat reflecții și trăiri puternic nuanțate. În deschiderea programului, am ascultat-o pe Leona Crasi în *Concertul pentru pian și orchestră K.V. 491 în do minor* de W.A. Mozart, alături de orchestra Filarmonicii Ion Dumitrescu, dirijată de Andreas Mihăiță. Tânăra americană de origine română, care studiază în prezent la *Royal Academy of Music* din Londra, s-a prezentat ca o persoană interiorizată, timidă, care nu stăpânește îndeajuns textul partituri. Lipsa sunetului mozartian și deficitul de implicare emoțională, impresia de rigiditate interioară pe care o degajă ne-au indus frustrarea de a asista la un act artistic prea puțin configurat. Prin compensație, am putut admira verva cântului orchestral, frumusețea sonorităților realizate de compartimentul instrumentelor de suflat, armonia creată de instrumentele cu coarde, precizia și eficiența conducerii dirijorale. Entuziasmul spontan al orchestrei ne-a îndemnat să ne imaginăm celebra lucrare concertantă ca pe o simfonie cu pian obligat!

În continuare, violoncelista **Clara Sofia Lupașcu**, elevă în vârstă de 16 ani a Liceului de Arte *Octav Băncilă* din Iași, s-a prezentat cu strălucirea și prestigiul unui artist experimentat. Sunetul profund și cald, tehnica de concertist, sensibilitatea, temperamentul puternic au conferit *Nocturnei* de P.I. Ceaikovski și *Rapsodiei ungare* de D. Popper pregnanța unor interpretări care nu se uită ușor. Evoluția scenică a acestei personalități solistice deja conturate ne dă speranța că frumoasa colecție de premii naționale și internaționale pe care le deține se va îmbogăți cu noi și noi reușite de marcă.

În încheierea concertului, am asistat la performanța memorabilă a violonistului în vârstă de 15 ani **Ștefan Șimonca – Oprița**. Solistul vine de la Liceul de Arte *Sabin Drăgoi* din Arad, fiind cel mai tânăr reprezentant al unei familii de muzicieni instrumentiști cunoscuți. Creația sonoră a două piese de S. Rachmaninov în aranjamentul orchestral al lui Dor Niculescu și a vestitei lucrări *Tzigane* de Maurice Ravel au revelat prezența unui artist complet, posesor al unei admirabile palete de procedee stilistice. Situată la nivel înalt de exigență, arta lui Ștefan Șimonca – Oprița impresionează prin maturitate, autenticitate, originalitate. O demonstrație suplimentară a acestor trăsături a realizat muzicianul în suplimentul acordat la aplauzele insistente ale publicului. A fost vorba despre *Hora* din *Suita* în patru părți *Impresii în stil românesc*, lucrare puțin cunoscută a maestrului George Enescu, elaborată în anul 1925, ca exercițiu componistic pregătitor pentru *Sonata a treia în caracter popular românesc* și editată de Șerban Lupu în anul 2014. Tânărul violonist a aranjat cu inventivitate piesa pentru instrument solist, într-un context inedit, susținută de o vioară, o violă și un contrabas, micul ansamblu sugerând sonoritățile specifice

unei formații de muzică lăutărească autentică. Așa cum se prezintă în acest moment, cu premiile de prestigiu pe care le-a obținut deja, credem că acest adolescent supradotat se va dezvolta în continuare către o carieră de mare amplitudine.

O contribuție importantă la reușita concertului a avut-o dirijorul **Andreas Mihăiță**, actual absolvent al studiilor de licență la Universitatea Națională de Muzică din București. Împreună cu ansamblul orchestral a realizat acompaniamente de finețe, promptitudine și angajament artistic foarte reușite, pentru piese solistice dificile, cu multe elemente de risc. Cooperarea cu protagoniștii a funcționat optim, spre satisfacția participanților și a publicului.

Concertul de închidere, intitulat *Muzicieni de azi, muzicieni de mâine*, s-a aflat sub patronajul spiritual al regretatei realizatoare de emisiuni radiofonice Rodica Sava, care a organizat numeroase ediții ale festivalului la Rm. Vâlcea, având ca adevărată profesiune de credință identificarea, evidențierea și promovarea tinerilor

Ștefan Șimonca – Oprița

interpreți. Pentru început, cântărețul **Andrei Nicoară**, student la Academia de Muzică *Gh. Dima* din Cluj-Napoca, a evoluat cu dezinvoltură în două arii mozartiene din operele *Nunta lui Figaro* și *Don Giovanni*, urmate de aria lui Geronimo din *Căsătoria secretă* de D. Cimarosa. Vocea sa caldă, frumos timbrată de bas, rostirea îngrijită a textului, trăirea scenică și comunicativitatea naturală sunt calități pe care publicul le-a prețuit, empatizând spontan cu artistul liric în devenire.

Marta Lorenza Grieco, studentă în anul III la Academia italiană de flaut din Roma, a cântat apoi o lucrare plină de farmec, din păcate foarte rar abordată în repertoriul curent, *Concertul pentru flaut și orchestră* de Carl Reinecke. Muzica splendidă a compozitorului german, expresie a romantismului târziu de la sfârșitul secolului al XIX-lea, a sunat cu strălucire, cu implicare emoțională, fluentă a discursului, ca rezultat al parteneriatului rodnic dintre solistă și orchestra condusă cu autoritate de maestrul Florin Totan.

Ultima lucrare din program a fost celebrul *Concert nr. 2 în do minor pentru pian și orchestră* de S. Rachmaninov. L-am întâlnit astfel pe **Nicon Mladin**, absolvent strălucit al Liceului *George Enescu* din București, actualmente student la Universitatea de Muzică și Arte din Viena. Bucuria de a

Andreas Mihăiță

face muzică a fost prezentă permanent în această interpretare grandioasă, de cea mai bună calitate, pe care experiența o va consolida, cu siguranță, în viitoarele apariții. Ovațiile asistenței i-au cerut un supliment. A fost preluatul *Catedrala scufundată* de Cl. Debussy, în care pianistul a etalat dimensiunea de ra-

finament, discreție coloristică și evanescență sonoră a măiestriei sale. Se cuvine subliniat și în concertul de Rachmaninov aportul determinant al orchestrei, din care maestrul Florin Totan a făcut perechea plină de patetism și poezie a instrumentului solist.

Cele trei seri de muzică de la Rm. Vâlcea ne-au dat un exemplu concentrat de artă autentică, având ca protagoniști interpreți aflați la începutul unor cariere foarte promițătoare. Concluzia care se impune este, și de această dată, că stăm foarte bine cu proiectul de țară la capitolul interpretării muzicale!

Lavinia COMAN

Festivalului „TIMIȘOARA MUZICALĂ”, ediția 41

Ca o surpriză, nu ca o păcăleală, anul acesta Festivalul „Timișoara muzicală” s-a desfășurat deja de la începutul lunii aprilie tot cu cele 6 săptămâni de manifestări sub egida-i lăsând doar finalul cu cele 6 concerte pentru luna inițială, mai. Și această ediție cea de a 41-a se rezumă doar la aportul Filarmonicii „Banatul”, în lumea concertistică fără spectacolele de operă, înjumătățind astfel tabloul muzical al orașului, iar mențiunea de internațional se referă doar la participarea a 3 dirijori sau 4 soliști și nici un ansamblu, sau poate se include repertoriul cu aproape în întregime din muzica universală, față de cele 4-5 lucrări autohtone. Nici deschiderea festivalului nu a avut un caracter festiv sau atractiv cu ceva nou sau impunător.

Concertul inaugural a fost oferit dirijorului Walter Hilgers din Germania care pentru început a optat pentru o uvertură de Mozart, de data aceasta „Idomeneo”. Festivă însă a fost doar componența cordarilor 6.8.10.12.14. Solista seriei reputată soprană Silvia Sorina Munteanu a Operei din Capitală dar pornită de pe meleagurile noastre a venit de data aceasta cu Ultimele 4 lieduri de R. Strauss acompaniată de o contribuție orchestrală mult prea păstoasă și necolaborantă. Simfonia a 7-a de A.Dvořák a căpătat de data aceasta o interpretare rigidă ca de altfel și Simfonia a 5-a de Fr. Schubert în concertul din ziua următoare sub aceeași baghetă. Am admirat însă prestația solistică a celor doi membri ai filarmonicii noastre apreciatul Corneliu Meici cu Concertul pentru trompetă de J.N. Hummel și Radu Țaga cu interpretarea sa deosebită a Concertului pentru fagot de C.M.von Weber.

Ca în fiecare festival și nu numai, Duo-ul pianistic al soților Manuela și Dragoș Mihăilescu, mult apreciat în această ipostază, au venit cu un recital Mozart am zice, cu Fantezia KV 608 pentru orgă în varianta la 4 mâini, Sonata

KV 497 și Variațiunile și fuga pe o temă a compozitorului din Salzburg scrisă de Max Reger stins. Peste două săptămâni aportul familiei a fost completat de recitalul fiului lor tot pianist, Dinu Mihăilescu cu un program divers de la Scarlatti la Liszt serios pregătit în Elveția

Primele zile ale festivalului au fost secondate și de desfășurarea celei dintâi ediții a Concursului de interpretare violonistică ce a primit numele muzicianului timișorean Josef Brandeiss, cinstit și prin editarea unei monografii în limba germană datorată muzicologului Franz Metz, lansată în deschidere cu această ocazie.

În două concerte camerale s-au alăturat și studenții Facultății de muzică prin Ansamblul Percutissimo condus

cu succes de Doru Roman oferindu-ne un program atractiv din care lucrarea „Salcia” de D.Rotaru, cu aportul flautistului Vlad A. Colar, a impresionat cel mai mult în tumultul tobelor, urmat de evoluția unor instrumentiști aleși ai claselor de muzică de

cameră conduse de Șt.G. Negruțiu, C.Miclea și I.Fernbach în Sonata de C.Franck, Trioul de A.Arutiunean și Cvintetul de R.Schumann.

Cu un program care a atras atenția datorită repertoriului propus a venit dirijorul francez de origine greacă Alexandre Myrat de o sensibilitate vădită mai ales în Variațiunile Enigma ale lui E.Elgar. Totodată a prezentat și două prime audiții datorate desigur orchestrării de către S.Petrescu care a avut în vedere formația „Trio Contraste” din care face parte alături de I.B.Ștefănescu și D.Roman. - „Concertino”-ul de D.Șostakovici, o lucrare rafinată, mai ponderată și „Burlesca” după un vals de Chopin, destul de agresiv și incisivă a lui A.Tănăsescu, singura lucrare simfonică românească din festival.

Alte două concerte ieșite puțin din tiparele filarmonicii și de care se credea că o să aducă și mai mult public apelând la sfera mai lejeră sau la filonul folcloric al muzicii au fost susținute de formația „Jazzappella” din București, un cizelat sextet vocal secondat parțial și de instrumente și de spectacolul -plin de emoție și întrupare - în care muzica tradițională armeană a stat în prim plan.

